

«Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն.....	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները.....	6
3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ.....	7
4. Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	11
5. Հասույթ	12
6. Վաճառքի ինքնարժեք	13
7. Վարչական ծախսեր	14
8. Այլ ծախսեր.....	14
9. Այլ եկամուտ	14
10. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր	14
11. Շահութահարկ.....	15
12. Հիմնական միջոցներ.....	17
13. Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռքբերման համար.....	19
14. Պաշարներ	19
15. Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	19
16. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	19
17. Ավանդներ բանկերում.....	20
18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ.....	20
19. Կապիտալ և պահուստներ.....	20
20. Ստացված վարկեր և փոխառություններ.....	21
21. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	22
22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	22
23. Պայմանական դեպքեր	28
24. Կապակցված կողմեր	29

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը և Տնօրենների Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթ կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Եթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԻ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Եթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին և պահպանել ենք Եթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն այս պահանջների և ՀԷՄՍԻ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և Տնօրենների Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Տնօրենների Խորհուրդը պատասխանատու է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն:

Ի լրումն՝

- ▶ Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:

- ▶ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ Չնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:

Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Տնօրենների խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՍՊԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն,
Աուդիտի բաժնի գործընկեր՝

Էրիկ Զայրապետյան

2025թ. հունիսի 30

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

<i>հազ. դրամ</i>	Ծան.	2024թ.	2023թ.
Հասույթ	5	10,237,715	9,761,587
Վաճառքի ինքնարժեք	6	(6,698,614)	(6,034,852)
Համախառն շահույթ		3,539,101	3,726,735
Վարչական ծախսեր	7	(1,093,391)	(987,855)
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստներ	12	-	(8,519,911)
Այլ ծախսեր	8	(42,795)	(111,076)
Այլ եկամուտ	9	130,456	238,758
Պաշարների և վարկային կորուստների գծով (արժեզրկում)/արժեզրկման հակադարձում		(15,382)	(5,731)
Գործառնական գործունեությունից շահույթ/(վնաս)		2,517,989	(5,659,080)
Ֆինանսական եկամուտ	10	807,203	29,701
Ֆինանսական ծախս	10	(1,493,655)	(2,322,821)
Չուտ ֆինանսական ծախս		(686,452)	(2,293,120)
Շահույթ /(վնաս) նախքան շահութահարկը		1,831,537	(7,952,200)
Շահութահարկի գծով (ծախս)/եկամուտ	11	(165,024)	1,239,494
Հաշվետու տարվա շահույթ/(վնաս)		1,666,513	(6,712,706)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Հոդվածներ, որոնք երբեք չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	12	-	2,572,933
Համապատասխան շահութահարկ	11	-	(463,128)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Տարվա համար առանց շահութահարկի		-	2,109,805
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար		-	(4,602,901)

1-24 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Կապիտալի բաշխում	Հիմնական միջոցների վերագնահատմից աճ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2023թ.	4,560,650	–	22,417,102	(7,970,184)	19,007,147
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	–	–	2,109,805	–	2,109,805
Հաշվետու տարվա վնաս Վերագնահատված հիմնական միջոցների օտարում	–	–	–	(6,712,706)	(6,712,706)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	–	–	1,974,977	(6,577,878)	(4,602,901)
Այլ բաշխումներ	–	(18,504)	–	–	(18,504)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	4,560,650	(18,504)	24,391,658	(14,548,062)	14,385,742
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2024թ.	4,560,650	(18,504)	24,391,658	(14,548,062)	14,385,742
Հաշվետու տարվա շահույթ	–	–	–	1,666,513	1,666,513
Վերագնահատված հիմնական միջոցների օտարում	–	–	(18,208)	18,208	–
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	–	–	(18,208)	1,684,721	1,666,513
Այլ բաշխումներ	–	(47,552)	–	–	(47,552)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	4,560,650	(66,056)	24,373,450	(12,863,341)	16,004,703

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Շահույթ/(վնաս) տարվա համար	1,666,513	(6,712,706)
Ծշգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով		
Հիմնական միջոցների և ոչ կյուրակական ակտիվների մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,139,674	2,185,193
Հիմնական միջոցների վերագնահատմից կորուստ	–	8,519,911
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	24,707	46,242
Պաշարների և վարկային կորուստների գծով (արժեզրկում)/արժեզրկման հակադարձում	15,382	5,731
Չուտ ֆինանսական ծախս	686,452	2,293,120
Շահութահարկի գծով (եկամուտ)/ծախս	165,024	(1,239,494)
<i>Փոփոխություններ հետևյալ հոդվածներում.</i>		
Պաշարներ	(5,796)	34,191
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	(59,410)	(507,755)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(71,330)	43,953
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր՝ նախքան շահութահարկի և տոկոսների վճարումը	4,561,216	4,668,386
Վճարված շահութահարկ	–	13,618
Վճարված տոկոսներ	(1,059,443)	(1,209,025)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր	3,501,773	3,472,979
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(3,739,782)	(2,236,506)
Մուտքեր բանկային ավանդներից	13,590,000	4,225,000
Ավանդների տեղաբաշխում	(14,820,000)	(3,775,000)
Տրամադրված փոխառություններ	–	(262,000)
Տրամադրված փոխառությունների մարում	220,000	171,000
Ստացված տոկոսներ	73,657	36,039
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր	(4,676,125)	(1,841,467)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	14,815,332	–
Վարկերից և փոխառությունների մարում	(13,626,789)	(2,236,506)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված/ (ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված) դրամական հոսքեր	1,188,543	(2,236,506)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	14,191	(604,994)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հունվարի 1-ի դրությամբ	66,728	667,200
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(43,002)	4,522
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	37,917	66,728

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Տեղեկատվություն Ընկերության վերաբերյալ

«Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ն («Ընկերություն») հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ Հայաստանի Հանրապետության Զաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, 0021, Ղափանցյան փող. 2/12: Ընկերության վարչակառավարչական ստորաբաժանումները գտնվում են Երևանում, Գեղարքունիքի և Կոտայքի մարզերում:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը Էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է, Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող յոթ հիդրոէլեկտրակայաններից բաղկացած Սևան-Հրազդան կասկադում՝ մինչև 2032թ. գործող թիվ 0108 լիցենզիայի համաձայն: Արտադրված Էլեկտրաէներգիան վաճառվում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Էլեկտրաէներգիայի վաճառքի սակագները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից:

2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունն է «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական հսկող անձն է պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 24-ում՝ «Իրական արժեքի և ռիսկերի կառավարում»:

բ) Գործարար միջավայրը Հայաստանում

Ընկերության գործունեությունը հիմնականում գտնվում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերությունը ենթարկվում է Հայաստանի տնտեսական և ֆինանսական շուկաներին, որոնք արտահայտում են զարգացող շուկայի բնութագրերը: Իրավական, հարկային և կարգավորող դաշտերը շարունակում են զարգանալ, սակայն ենթարկվում են տարաբնույթ մեկնաբանությունների և պարբերական փոփոխությունների, որոնք այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ միասին նպաստում են մարտահրավերներին, որոնց բախվում են Հայաստանում գործող կազմակերպությունները: Բացի այդ, 2020 թվականի սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, որին հաջորդել է վիճելի Լեռնային Ղարաբաղի տարածքների շուրջ հրադադարի պայմանավորվածությունը, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության հետագա սրումը Էլ ավելի են մեծացրել անորոշությունը բիզնես միջավայրում:

Ուկրաինայի պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ Ռուսաստանի և Բելառուսի, ռուսական բանկերի, այլ կազմակերպությունների և անհատների դեմ հայտարարել են խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ: Պատերազմի սկզբից ի վեր ռուսական ռուբլու զգալի անկայունությունն է նկատվել արտարժույթների նկատմամբ, ինչպես նաև Ռուսաստանի արժեթղթերի շուկայում և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեքի զգալի անկում: Իրավիճակը դեռ շարունակվում է, բայց դա արդեն իսկ հանգեցրել է հոլմանիտար ճգնաժամի և Ուկրաինայում, Ռուսաստանում ու մնացած աշխարհում հսկայական տնտեսական կորուստների: Ուկրաինան և Ռուսաստանը Հայաստանի կարևոր առևտրային գործընկերներն են:

Պատերազմի հետևանքով ոչ ռեզիդենտների (հատկապես Ռուսաստանից) ներհոսք եղավ Հայաստան՝ նպաստելով Ռուսաստանից, Ուկրաինայից և Բելառուսից դրամական մուտքերի ծավալների զգալի ավելացմանը և քարտային գործարքների ակտիվացմանը, ինչը դրական ազդեցություն ունեցավ Հայաստանի վրա: Ընկերության ղեկավարությունը վերահսկում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Քանի որ պատերազմը դեռ շարունակվում է, անհնար է արժանահավատորեն գնահատել դրա վերջնական ազդեցությունը Ընկերության բիզնեսի վրա, քանի որ ընդհանուր առմամբ տնտեսության վրա ազդեցության մեծության վերաբերյալ անորոշություն կա:

Ֆինանսական հաշվետվությունները արտացոլում են ղեկավարության կողմից Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի լավագույն գնահատականը: Ապագա բիզնես միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

ՖՀՄՍ հաշվապահական հաշվառման առկա ստանդարտների հետևյալ փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2024թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝

- ▶ Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասերի և կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 ստանդարտում;
- ▶ ՀՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում;
- ▶ Բացահայտումներ. Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՀՀՄՍ 7 ստանդարտներում.

Վերոնշյալ ոչ մի փոփոխություն նշանակալի ազդեցություն չի ունեցել Ընկերության՝ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

բ) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍ») պահանջների համաձայն: Հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով այն գնահատման վրա, որ Ընկերությունը իր գործունեությունն իրականացնում է անընդհատության սկզբունքից ելնելով:

գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («ՀՀ դրամ»), որը հանդիսանում է Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը և այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ: Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով, և բոլոր արժեքները կլորացված են մոտ հազարերորդականներով, եթե այլ բան նշված չէ:

դ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացված են վերագնահատված արժեքով:

ե) Իրական արժեքի չափում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի չափում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների համար:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Ընկերությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները:

Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- ▶ 1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված);
- ▶ 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող);
- ▶ 3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ).

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները (շարունակություն)

ե) Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Լրացուցիչ տեղեկատվությունը իրական արժեքի գնահատման վերաբերյալ ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում «Իրական արժեքի և ռիսկերի կառավարում»:

զ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները «ՖՀՄՍ» պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար Ընկերությունը ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և վերջիններիս համար հիմք հանդիսացող ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հիմնական միջոցների մաշվածության հետ կապված հաշվապահական հաշվառման գնահատումների կիրառման ժամանակ կատարված ղեկավարության ենթադրությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է Ծանոթագրություն 12-ում «Հիմնական միջոցներ»:

Տեղեկատվությունը կապիտալի բաշխումների հետ կապված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների կիրառման ժամանակ ղեկավարության կողմից կատարված ենթադրությունների վերաբերյալ, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է Ծանոթագրություն 19-ում «Կապիտալ և պահուստներ»:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել են ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

ա) Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ում «Հասույթ»:

բ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսը ընդգրկում են.

- ▶ Տոկոսային եկամուտ;
- ▶ Տոկոսային ծախս;
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ վնասը:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների (շարունակություն)

բ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր (շարունակություն)

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ;
- ▶ Ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Փոխարժեքային տարբերությունից առաջացող օգուտը և վնասը ներկայացվում են զուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ֆինանսական ծախս կախված այն հանգամանքից, թե որ դիրքում են կատարվում արտարժույթի փոփոխությունները՝ զուտ օգուտի, թե՛ զուտ վնասի:

գ) Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով գործարքները սկզբնապես ճանաչվում են ֆունկցիոնալ արժույթով, փոխարկվում են կիրառելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հրապարակված փոխարժեքը: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 396.56 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 413.89 ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 404.79 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 447.90 ՀՀ դրամ):

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի արդյունքում:

դ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված տարրերին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով վճարման կամ ստացման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ Էուլթյան ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է հաշվեկշռային մեթոդով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների հարկային բազաների և դրանց՝ ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված հաշվեկշռային արժեքների ժամանակավոր տարբերությունների հիման վրա:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, բացառությամբ՝

- ▶ Երբ հետաձգված հարկային պարտավորությունը առաջանում է գուղվիլի կամ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքներում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի/վնասի, ոչ էլ հարկվող շահույթի/վնասի վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների (շարունակություն)

դ) Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, տեղափոխված չօգտագործված հարկային զեղչերի և չօգտագործված հարկային վնասների համար այնքանով, որքանով հավանական է, որ կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց այդ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները, տեղափոխված չօգտագործված հարկային զեղչերը և վնասները հնարավոր կլինի օգտագործել՝ բացառությամբ հետևյալ դեպքի՝

- ▶ Երբ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվը առաջանում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքներում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի/վնասի, ոչ էլ հարկվող շահույթի/վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում է այնքանով, որքանով այլևս հավանական չէ, որ բավարար հարկվող շահույթ կլինի, որի դիմաց կօգտագործվի հետաձգված հարկային ակտիվը: Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում այնքանով, որքանով հավանական է, որ ապագա հարկվող շահույթը թույլ կտա վերականգնել հետաձգված հարկային ակտիվը:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են այն հարկային դրույքաչափերով, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն այն տարում, երբ ակտիվները կիրացվեն կամ պարտավորությունները կհամարվեն՝ հիմնվելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կիրառված կամ կիրառման ենթակա օրենքով սահմանված հարկային դրույքաչափերի (և հարկային օրենքների) վրա:

Հետաձգված հարկը, որը վերաբերվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներին կամ սեփական կապիտալի հոդվածներին, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ սեփական կապիտալում, և ոչ թե շահույթում կամ վնասում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե կա ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների հետ հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, և հետաձգված հարկերը վերաբերում են միևնույն հարկվող կազմակերպությանը և հարկային մարմիններին:

Ապագա հարկվող շահույթի առաջացման մասին ենթադրությունները կախված են ղեկավարության՝ ապագա դրամական հոսքերի գնահատումներից: Ապագա հարկվող շահույթի այս գնահատումները հիմնված են գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումների վրա (որոնց վրա ազդում են արտադրության և վաճառքի ծավալները, ապրանքների գները, պահուստները, գործառնական ծախսերը, փակման և վերականգնողական ծախսերը, կապիտալ ծախսումները, շահաբաժինները և այլ կառավարչական գործարքները): Ապագա դրամական միջոցների հոսքերի և հարկվող շահույթի՝ գնահատումներից նշանակալի տարբերությունը կազդի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության զուտ հետաձգված հարկային ակտիվների օգտագործման հնարավորության վրա:

ե) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցները ենթակա են վերագնահատման կանոնավոր հիմունքով: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է վերագնահատման ենթակա հիմնական միջոցների իրական արժեքների փոփոխություններից: Եթե հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Սակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն հիմնական միջոցի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Սակայն եթե այդ նվազումը վերականգնում է նույն հիմնական միջոցի ուղղակիորեն սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած աճը, ապա այն ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների (շարունակություն)

ե) Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցչի փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, և դրա արժեքը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործմանը պատրաստ լինելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործմանը պատրաստ լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը որպես կանոն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են նշանակալի հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար.

-Շենքեր	10-ից 50 տարի
-Մեքենաներ և սարքավորումներ	10-ից 50 տարի
-հարմարանք և կցամասեր	3-ից 10 տարի
-այլ	1-ից 5 տարի

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(գ) Կանոնադրական կապիտալ

Ընկերության բաժնեմասերը ենթակա են մարման մասնակցի ընտրությամբ՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Ընկերությունը պարտավոր է վճարել դուրս եկող մասնակցին վերջինիս դուրս գալու տարվա Ընկերության զուտ ակտիվների նրա բաժնեմասը դրամական միջոցներով, կամ մասնակցի համաձայնության դեպքում բնաիրային տեսքով:

ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացում» համաձայն՝ բաժնետերերին վերագրելի զուտ ակտիվները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններում, քանի որ ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության վերադարձելի ֆինանսական գործիքները բավարարում են որպես սեփական կապիտալ ներկայացում ՀՀՄՍ 32-ի բոլոր պահանջները:

ե) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է երբ ընկերությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ներկա պահին ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույթով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և այդ պարտավորության հատուկ ռիսկերը: Չեղջի գծով ծախսը ճանաչվում է ֆինանսական ծախս:

4. Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են, բայց դեռևս ուժի մեջ չեն մտել, գնահատվում են Ընկերության կողմից՝ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը որոշելու համար: Ինչպես նկարագրված է վերոնշյալ հատվածում, այն ներառելու է ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք արդեն ունի մեջ կլինեն՝ հիմնված նոր ստանդարտների կամ փոփոխությունների վրա, սակայն տեղական մակարդակով հաստատումը դեռևս ընթացքի մեջ է կամ կարող է հանգեցնել ավելի ուշ ուժի մեջ մտնելու:

- **ՖՅՄՍ 18 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում**

2024 թվականի ապրիլին ՅՅՄՍԻ -ն հրապարակել է ՖՅՄՍ 18 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում ստանդարտը, որը փոխարինում է ՅՅՄՍ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում ստանդարտին: ՖՅՄՍ 18-ը նոր պահանջներ է ներկայացնում շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ներկայացման գծով՝ ներառյալ որոշ հանրագումարներ և միջանկյալ հանրագումարներ:

Ավելին, կազմակերպությունները պարտավոր են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը դասակարգել՝ ըստ հինգ կատեգորիաների՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, շահութահարկ, ընդհատված գործառնականություններ, որոնցից առաջին երեք կատեգորիաները նոր են:

Այն նաև պահանջում է նոր, ղեկավարության կողմից սահմանած կատարողականի չափորոշիչների, եկամուտների և ծախսերի միջանկյալ հանրագումարների բացահայտում և ներառում է ֆինանսական տեղեկատվության համախմբման և տարանջատման նոր պահանջներ՝ հիմնված հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների (PFS) և ծանոթագրությունների «դերերի» վրա:

Բացի այդ, ՅՅՄՍ 7 Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն ստանդարտում կատարվել են նեղ շրջանակի փոփոխություններ, որոնք ներառում են գործառնականություններից դրամական հոսքերի՝ անուղղակի մեթոդով որոշելու մեկնարկային կետի փոփոխություն՝ «շահույթ կամ վնաս»-ից դեպի «գործառնական շահույթ կամ վնաս» և շահաբաժիններից ու տոկոսագումարներից դրամական հոսքերի դասակարգման ընտրության հնարավորության վերացում: Ավելին, որոշակի համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել մի քանի այլ ստանդարտներում:

ՖՅՄՍ 18 ստանդարտը և այլ ստանդարտների փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2027 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է, սակայն անհրաժեշտ է բացահայտում: ՖՅՄՍ 18-ը կիրառվելու է հետընթաց: Ներկայումս հունվարն աշխատում է բացահայտել այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք փոփոխությունները կունենան հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների վրա:

- ▶ **Փոփոխություններ ՅՅՄՍ 7 և ՖՅՄՍ 7 ստանդարտներում** – ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման փոփոխություններ: Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այն ազդեցությունը, որը փոփոխությունը կունենա հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների վրա;
- ▶ **ՅՅՄՍ 21 ստանդարտի փոփոխություններ** - Փոխանակելիության բացակայություն, որը հստակեցնում է, թե ինչպես պետք է կազմակերպությունը գնահատի՝ արդյոք արտարժույթը փոխանակելի է, և ինչպես պետք է որոշել սփոթ փոխարժեքը փոխանակելիության բացակայության դեպքում: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա;
- ▶ **ՖՅՄՍ 19 Դուստր կազմակերպություններ**՝ առանց հրապարակային հաշվետվողականության: Բացահայտումներ, որոնք հնարավորություն են տալիս իրավասու կազմակերպություններին ընտրություն կատարել՝ կիրառելու նվազեցված պահանջները բացահայտումների նկատմամբ՝ միաժամանակ կիրառելով հաշվապահական հաշվառման այլ ՅՅՄՍ ստանդարտների ճանաչման, չափման և ներկայացման պահանջները: Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այն ազդեցությունը, որը փոփոխությունը կունենա հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների վրա:

5. Հասույթ**(ա) Հասույթի ուղղություններ**

Ընկերությունը հասույթը ստանում է հիմնականում Էլեկտրաէներգիայի վաճառքից:

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	10,056,681	9,597,774
Փոխանցման ծառայություններ	181,034	163,813
Ընդամենը հասույթ	10,237,715	9,761,587

(բ) Հաճախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ ծառայությունների հիմնական տեսակների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Ծառայությունների հիմնական տեսակներ		
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	10,056,681	9,597,774
Փոխանցման ծառայություններ	181,034	163,813
	10,237,715	9,761,587
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ		
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ապրանքներ և ծառայություններ	10,237,715	9,761,587
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	10,237,715	9,761,587

(գ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականությունը

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

5. Հասույթ (շարունակություն)

(գ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականությունը (շարունակություն)

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականությունը
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	<p>Էլեկտրաէներգիայի վաճառքից ստացվող հասույթը ճանաչվում է հաճախորդին էլեկտրաէներգիա վաճառելուց հետո: Վաճառքի պայմանագիրը գործում է մինչև վաճառողի լիցենզիայի գործողության ժամկետի լրանալը, այնուամենայնիվ, սակագները և ծավալները սահմանվում են տարեկան կտրվածքով՝ պայմանագրի հավելվածներով:</p> <p>Հաշիվները ներկայացվում են ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 25 օրվա ընթացքում:</p>	<p>Որպես գործնական բնույթի պարզեցում՝ Ընկերությունը հասույթը ճանաչում է այն գումարով, որի չափով իրավունք ունի հաշիվ ներկայացնել, եթե այդ գումարն ուղղակիորեն համընկնում է մինչև տվյալ ամսաթիվն Ընկերության կողմից պարտականության կատարման արդյունքում հաճախորդին փոխանցված արժեքի հետ:</p>
Էլեկտրաէներգիայի փոխանցման ծառայություններ	<p>Այս պայմանագրի համաձայն՝ Ընկերությունը փոխանցում է էլեկտրաէներգիան իր հաճախորդի սպառողներին և/կամ իր հաճախորդների այլ ցանցային կայաններին:</p> <p>Հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:</p>	<p>Հաճախորդները միաժամանակ ստանում և սպառում են էլեկտրաէներգիայի մատակարարման օգուտները՝ վերջինիս մատակարարմանը զուգընթաց, և Ընկերությունը ծառայության նկատմամբ հսկողությունը փոխանցում է ժամանակի ընթացքում, այդ իսկ պատճառով, իր կատարման պարտականությունները կատարում է և հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում:</p> <p>Փոփոխական արժեքը, որն իրենից ներկայացնում է սպառված էլեկտրաէներգիայի քանակության և գործող սակագների արտադրյալը, որոշվում է յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա վերջում վերցրած հաշվիչների ցուցմունքների հիման վրա:</p>

6. Վաճառքի ինքնարժեք

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Ձեռք բերված էլեկտրաէներգիա	2,508,729	2,109,680
Մաշվածություն	2,093,254	2,146,735
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	935,363	710,798
Աշխատավարձ	893,151	867,244
Նյութեր	235,333	136,914
Էլեկտրաէներգիա	27,963	61,065
Վարձակալություն	4,151	2,096
Այլ	670	320
	6,698,614	6,034,852

7. Վարչական ծախսեր

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ	422,873	422,260
Անվտանգություն	172,320	172,320
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	127,392	44,550
Բանկային և ապահովագրական ծախսեր	120,680	104,907
Մասնագիտական ծառայություններ	98,700	94,000
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	46,420	38,458
Վերանորոգում և սպասարկում	21,950	59,146
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	19,439	20,606
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	6,389	4,964
Հեռահաղորդակցություն	3,220	2,989
Այլ	54,008	23,655
	1,093,391	987,855

8. Այլ ծախսեր

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Դուրս գրված հիմնական միջոցներ	24,707	46,242
Դուրս գրված պաշարներ	–	38,465
Սոցիալական ծախսեր	12,211	10,475
Տույժեր և տուգանքներ	1,043	451
Այլ	4,834	15,443
Այլ ծախսեր	42,795	111,076

9. Այլ եկամուտ

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Գույքագրումից առաջացած եկամուտներ	74,937	132,387
Պաշարների վաճառքներից եկամուտներ	44,687	80,410
Այլ եկամուտ	10,832	25,961
Այլ եկամուտ	130,456	238,758

10. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Ժամկետային ավանդ	96,545	29,701
Չուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից	710,658	–
Ընդամենը ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվարկվող ֆինանսական ակտիվների գծով	807,203	29,701
Չուտ վնաս/(օգուտ) փոխարժեքային տարբերություններից	–	(881,990)
Ամորտիզացված արժեքով հաշվարկվող ֆինանսական պարտավորություններ-տոկոսային եկամուտ	(1,493,655)	(1,440,831)
Ֆինանսական ծախս	(1,493,655)	(2,322,821)
Ֆինանսական ծախս շահույթում կամ վնասում ճանաչված	(686,452)	(2,293,120)

11. Շահութահարկ

Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Շահութահարկի գծով ծախսի հիմնական բաղադրիչներն են՝

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Շահութահարկի գծով ծախս	-	-
Հետաձգված հարկերի գծով ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և վերականգնում	(165,024)	1,239,494
Շահութահարկի գծով եկամուտ/(ծախս)	(165,024)	1,239,494

Հայկական ընկերությունների համար շահութահարկի դրույքաչափը 2024թ.-ին կազմել է 18% (2023թ.-ին՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է շահութահարկի՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափի հիման վրա շահութահարկի գծով ծախսի համաձայնեցումը իրականի հետ հետևյալն է.

հազ. դրամ	2024թ.	%	2023թ.	%
Շահույթ/(վնաս) նախքան շահութահարկով հարկումը	1,831,536		(7,952,200)	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	(329,677)	18	1,431,396	18
Արտարժույթի տարբերություններից չհարկվող եկամուտ/ (չնվազեցվող ծախս)	127,918	6.99	(158,758)	(2)
Չնվազեցվող ծախսեր	36,735	3.04	(33,144)	(4.41)
	(165,024)	(7.98)	1,239,494	(15.6)

ա) Ծանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Հիմնական միջոցներ	-	91,677	(227,366)	-	(227,366)	91,677
Ոչ կյուրթական ակտիվներ	251	232	-	-	251	232
Պաշարներ	10,209	6,924	-	-	10,209	6,924
Տրամադրված փոխառություններ	11,112	4,293	-	-	11,112	4,293
Դեբիտորական և այլ առևտրային պարտքեր	4,729	4,700	-	-	4,729	4,700
Վարկեր և փոխառություններ Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-	(409,840)	(473,669)	(409,840)	(473,669)
Հարկային վնաս	176,102	177,384	-	-	176,102	177,384
	620,947	529,189	-	-	620,947	529,189
Զուտ հարկային ակտիվներ	823,350	814,399	(637,206)	(473,669)	186,144	340,730

11. Ծահութահարկ (շարունակություն)

բ) Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը տարվա ընթացքում

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև.

<i>հազ. դրամ</i>	1 հունվարի 2024թ.	Ժամանակավոր տարբերու- թյունների առաջացում և հակադարձում	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2024թ.
Հիմնական միջոցներ	91,677	(319,043)	-	(227,366)
Ոչ նյութական ակտիվներ	231	19	-	251
Պաշարներ	6,924	3,285	-	10,209
Տրամադրված փոխառություններ	4,293	(3,619)	10,438	11,112
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	4,700	29	-	4,729
Վարկեր և փոխառություններ	(473,669)	63,829	-	(409,840)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	177,384	(1,282)	-	176,102
Հարկային վնաս	529,189	91,758	-	620,947
	340,730	(165,024)	10,438	186,144

<i>հազ. դրամ</i>	1 հունվարի 2023թ.	Ժամանակավոր տարբերու- թյունների առաջացում և հակադարձում	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական միջոցներ	(701,414)	1,256,219	(463,128)	91,677
Ոչ նյութական ակտիվներ	245	(13)	-	231
Պաշարներ	-	6,924	-	6,924
Տրամադրված փոխառություններ	-	4,293	-	4,293
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	4,659	41	-	4,700
Վարկեր և փոխառություններ	(485,952)	12,283	-	(473,669)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	172,129	5,255	-	177,384
Հարկային վնաս	574,697	(45,508)	-	529,189
	(435,636)	1,239,494	(463,128)	340,730

12. Հիմնական միջոցներ

<i>հազ.դրամ</i>	<i>Հող և շենքեր</i>	<i>Սարքավորումներ</i>	<i>Տրանսպորտային միջոցներ</i>	<i>Հարմարանք և կցամասեր</i>	<i>Կառուցման ընթացքում գտնվող</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք						
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,696,703	21,012,153	384,787	51,533	415	40,145,591
Ավելացումներ	132,386	1,443	29,223	15,677	1,722,145	1,900,874
Օտարումներ	(20,315)	(34,154)	(8,710)	-	-	(63,179)
Տեղափոխումներ	-	1,718,993	-	3,152	(1,722,145)	-
Վերագնահատում	537,483	(6,504,042)	3,295	16,610	-	(5,946,654)
Կուտակված մաշվածության բացառում	(1,641,471)	(4,171,514)	(192,697)	(28,782)	-	(6,034,464)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,704,786	12,022,879	215,898	58,190	415	30,002,168
Ավելացումներ	-	30,365	-	31,717	1,020,928	1,083,010
Օտարումներ	(24,015)	(1,103)	(3,748)	-	-	(28,866)
Տեղափոխումներ	74,937	707,313	-	-	(782,250)	-
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,755,708	12,759,454	212,150	89,907	239,093	31,056,312
Մաշվածություն						
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(1,066,529)	(2,643,839)	(139,577)	(16,720)	-	(3,866,665)
Հաշվետու տարվա մաշվածության	(577,913)	(1,536,221)	(58,539)	(12,062)	-	(2,184,735)
Օտարումներ	2,971	8,546	5,419	-	-	16,936
Կուտակված մաշվածության բացառում	1,641,471	4,171,514	192,697	28,782	-	6,034,464
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Հաշվետու տարվա մաշվածության	(656,148)	(1,412,294)	(54,120)	(16,629)	-	(2,139,191)
Օտարումներ	160	252	1,189	-	-	1,601
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(655,988)	(1,412,042)	(52,931)	(16,629)	-	(2,137,590)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք						
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,704,786	12,022,879	215,898	58,190	415	30,002,168
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,099,720	11,347,412	159,219	73,278	239,093	28,918,722

2,092,254 հազար ՀՀ դրամ գումարով մաշվածության ծախսը գրանցվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում (2023թ-ին 2,146,735 հազար ՀՀ դրամ), իսկ 45,937 հազար ՀՀ դրամ գումարով մաշվածության ծախսը (2023 թ-ին 38,458 հազար ՀՀ դրամ)՝ վարչական ծախսերի կազմում:

12. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Հաշվեկշռային արժեքը, եթե վերագնահատումը չիրականացվեր

հազ. դրամ	Հող և շենքեր	Սարքավորումներ	Տրանսպորտային միջոցներ	Հարմարանք և կցամասեր	Կառուցման ընթացքում գտնվող	Ընդամենը
Առ 1 հունվարի 2023թ.	1,148,365	14,109,147	76,750	6,734	415	15,341,411
Առ 31 դեկտեմբեր 2023թ.	1,237,427	15,044,578	88,433	22,979	415	16,393,832
Առ 31 դեկտեմբեր 2024թ.	1,272,811	15,478,698	75,842	49,159	239,093	17,115,603

(ա) Վերագնահատում

Ղեկավարությունը հանձնարարել էր «ԲԻ-ԴԻ-Օ Ըղվայգորի» ՓԲԸ-ին իրականացնել հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Հիմնական միջոցների արժեքը գնահատվել էր զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդով և կազմել էր 30,002,168 հազար ՀՀ դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 2): Հիմնական միջոցների արժեքը վերագնահատումից նվազել է 5,946,654 հազար ՀՀ դրամով, 8,519,911 հազար ՀՀ դրամ ճանաչվել է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես ծախս և 2,572,933 հազար ՀՀ դրամ՝ այլ համապարփակ եկամուտ:

Ընկերության հիմնական միջոցների մեծամասնությունը մասնագիտացված բնույթ ունի և հազվադեպ է վաճառվում բաց շուկայում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա չի հանդիսանում բիզնեսի շարունակելիության մաս: Բացառությամբ փոխադրամիջոցների և որոշ հողատարածքների և շենքերի, որոնք վերագնահատվել են վերջերս շուկայում տեղի ունեցած գործառնությունների տվյալների կամ դիտելի շուկայական ելակետային տվյալների (օրինակ՝ համադրելի ապրանքների շուկայական գները) հիման վրա, նմանատիպ հիմնական միջոցների շուկան ակտիվ չէ Հայաստանի Հանրապետությունում և չի ապահովում համադրելի հիմնական միջոցների վաճառքների բավարար ծավալ՝ իրական արժեքը գնահատելիս շուկայական մոտեցումն օգտագործելու համար:

Հետևաբար, հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվել էր օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մոտեցումը: Այս մեթոդը հաշվի է առնում Ընկերության ազատ դրամական հոսքերը ձեռնարկության արժեքը գնահատելու և պահանջվող ճշգրտումները կատարելու համար (այսինքն՝ զուտ շրջանառու կապիտալի և այլ գործառնական երկարաժամկետ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը), որպեսզի դուրս բերվի հիմնական միջոցների արժեքը:

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները

- ▶ Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները իրականացվել է խելամիտ և օժանդակող ենթադրությունների հիման վրա, որոնք ներկայացնում են լավագույն գնահատականը այն տևտեսական պայմանների վերաբերյալ, որոնք գույություն կունենան ակտիվի մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում;
- ▶ Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումները իրականացվել է Ընկերության կողմից հաստատված ամենավերջին ֆինանսական բյուջեների/կանխատեսական գնահատումների հիման վրա, սակայն չեն ներառել ապագա վերակառուցումից կամ ակտիվի արդյունավետության բարելավումից կամ կատարելագործումից առաջացող դրամական միջոցների գնահատված ապագա ներհոսքեր կամ արտահոսքեր;
- ▶ Հասույթը և ծախսերը ճշգրտվել են գնաճի համապատասխան դրույքների մասով;
- ▶ Կիրառվել է 12.12% զեղչման դրույք: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը:

Մնացորդային լիկվիդացման արժեքը հաշվարկելիս կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները: Մնացորդային արժեքը այն գնահատված գումարն է, որը կազմակերպությունը ներկայումս ձեռք կբերեր ակտիվի օտարումից՝ օտարման գնահատված ծախսումները հանելուց հետո, եթե ակտիվն արդեն հասուն լիներ և իր օգտակար ծառայության վերջում ակնկալվող վիճակում:

13. Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռքբերման համար

Ընկերության 2024-2033 թվականների ներդրումային ծրագրի ամենախոշոր ենթաբաղադրիչը Արգել ՅԷԿ-ի թիվ 1 և թիվ 4 հիդրոագրեգատների փոխարինումն է, որոնց ընդհանուր արժեքը կազմում է շուրջ 25,200,000 հազար ՀՀ դրամ (առանց ԱԱՀ): Փոխարինման աշխատանքները մեկնարկել են 2024 թվականին և նախատեսվում է ավարտել համապատասխանաբար 2027 և 2028 թվականներին: Այդ աշխատանքների իրականացման համար 2024 թվականին համաձայն կապալի պայմանագրի տրամադրվել է 2,568,266 հազար ՀՀ դրամ կանխավճար:

14. Պաշարներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Պահեստամասեր	304,520	302,486
Նյութեր	56,535	68,067
Այլ	79,947	64,653
	441,002	435,206

15. Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ընթացիկ		
Տրամադրված փոխառություններ	689,265	947,152
Ընդամենը տրամադրված փոխառություններ	689,265	947,152

Ստորև ներկայացված են տրամադրված փոխառությունների պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանական տոկոսադր.	Սպասվող մարման տարի	2024թ.		2023թ.	
				Անվանակ. Արժեք	Հաշվեկշռ. Արժեք	Անվանակ. Արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված փոխառություններ	ՀՀ դրամ	0%	2025	751,000	689,265	971,000	947,152
Ընդամենը վարկեր				751,000	689,265	971,000	947,152

16. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	640,895	527,136
Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստի պահուստ	(10,470)	(10,313)
	630,425	516,823
Տրված կանխավճարներ	105,584	17,689
Այլ հարկերի գծով դեբիտորական պարտքեր	292,714	434,801
Ընդամենը առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,028,723	969,313

17. Ավանդներ բանկերում

2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ներդրել է չորս դրամային ժամկետային ավանդ մեկ հայկական բանկում՝ 5.75 - 6.75 տարեկան տոկոսադրույքով: Ավանդների մարման ամսաթիվն է 2025 թվականի հունվար ամիսը, տոկոսները վճարվում են ամսական կտրվածքով:

18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Դրամային բանկային հաշիվների մնացորդներ	37,671	64,080
Արտարժույթային բանկային հաշիվների մնացորդներ	246	2,648
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37,917	66,728

Ընկերության ենթարկվածությունն արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերին և ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 22-ում՝ «Իրական արժեքի և ռիսկերի կառավարում»:

19. Կապիտալ և պահուստներ

ա) Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է Ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերում նշված կապիտալի անվանական գումարը:

Կանոնադրական կապիտալի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ընկերության Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերին համապատասխան պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

Հաստատված և ամբողջությամբ վճարված կապիտալը 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 4,560,650 հազար ՀՀ դրամ, որը կազմված է 1000 դրամ անվանական արժեքով սովորական բաժնետոմսերից (2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,560,650 հազար ՀՀ դրամ):

բ) Վերազնահատումից օգուտ

Վերազնահատումից օգուտը վերաբերվում է հիմնական միջոցների վերազնահատմանը:

գ) Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա իր գործառնական և ռազմական պահանջները բավարարելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Ընկերության հասույթի և շահույթի շարունակական վերահսկման ու հիմնականում Ընկերության գործառնական գործունեության դրամական հոսքերով ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի միջոցով: Ձեռնարկելով այդ քայլերը՝ Ընկերությունը նպատակ ունի կայունացնել շահույթի աճը:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել: Ընկերության կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների կողմից սահմանված պահանջները:

դ) Կապիտալի բաշխում

57,990 հազար ՀՀ դրամ գումարով (2023թ-ին՝ 18,504 հազար ՀՀ դրամ) կապիտալի բաշխումը առաջացել է 2023-24թթ-ին մայր ընկերությանը փոխառություններ տրամադրելու արդյունքում:

20. Ստացված վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն Ընկերության ամորտիզացված արժեքով չափվող տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում՝ «Իրական արժեքի և ռիսկերի կառավարում»: Ընկերության 100% բաժնետոմսերը գրավադրված են:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Բաժնետոմսերով ապահովված վարկ EADB	13,253,741	-
Գրավով չապահովված վարկ ԶԶ կառավարությունից	1,189,849	1,322,471
	14,443,590	1,322,471
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված վարկ HSBC	-	13,717,344
Բաժնետոմսերով ապահովված վարկ EADB	1,517,609	
Գրավով չապահովված վարկ ԶԶ կառավարությունից	286,979	312,670
	1,804,588	14,030,014
	16,248,178	15,352,485

Պայմանները և մարման ժամանակացույցը:

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվան ակն տոկոս ա-դր.	Սպասվող մարման տարի	2024թ.		2023թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. Արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված վարկ HSBC	Եվրո	5,12%	2020-2025	-	-	10,374,245	10,374,245
Գրավով ապահովված վարկ HSBC	դոլար	5,90%	2022-2027	-	-	3,343,100	3,343,100
Բաժնետոմսերով ապահովված վարկ EADB	ԱՄՆ դոլար	SOFRA+ 4,70%	2025-2037	14,842,468	14,771,350	-	-
Գրավով չապահովված վարկ ԶԶ կառավարությունից	ԶԶԴ	0,75%	2020-2041	3,682,596	1,476,828	4,266,633	1,635,140
Ընդամենը վարկեր				18,525,064	16,248,178	17,983,978	15,352,485

Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Ստացված վարկեր և փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվար 2023	16,494,575
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	-
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(2,236,506)
Ընդամենը փոփոխություն ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(2,236,506)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության հետևանքներ	862,610
Այլ փոփոխություններ	
Տոկոսային ծախս	1,440,831
Վճարված տոկոսներ	(1,209,025)
Ընդամենը պարտավորության այլ փոփոխություններ	231,806
Մնացորդը առ 31 Դեկտեմբերի 2023	15,352,485

20. Ստացված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Ստացված վարկեր և փոխառություններ</i>
Մնացորդը առ 1 հունվար 2024	15,352,485
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	14,815,332
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(13,626,789)
Ընդամենը փոփոխություն ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	1,188,543
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության հետևանքներ	(735,957)
Այլ փոփոխություններ	
Տոկոսային ծախս	1,474,797
Վճարված տոկոսներ	(1,031,690)
Ընդամենը պարտավորության այլ փոփոխություններ	443,107
Մնացորդը առ 31 Դեկտեմբերի 2024	16,248,178

21. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Կրեդիտորական պարտքեր հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար	2,225,853	2,166,088
Առևտրային կրեդիտորական պարտք	641,884	717,764
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի գծով	125,374	114,793
Հարկերի գծով կրեդիտորական պարտք	55,992	114,704
Այլ	1,133	2
Ընդամենը առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	3,050,236	3,113,351

Ընկերության ենթարկվածությունը պարտքային և արտարժույթի ռիսկերին և առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժեզրկման կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 22-ում «Իրական արժեքի և ռիսկերի կառավարում»:

22 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներին:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- ▶ Պարտքային ռիսկ;
- ▶ Իրացվելիության ռիսկ;
- ▶ Շուկայական ռիսկ:

22 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն վերոնշյալ յուրաքանչյուր ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության մասին, ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Ընկերության նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները, ինչպես նաև կապիտալի կառավարման Ընկերության մոտեցումը: Հավելյալ քանակական բացահայտումներ ներկայացված են տվյալ ֆինանսական հաշվետվության տարբեր հատվածներում:

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների ու Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների, կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Ընկերությունը նպատակ ունի ձևավորել վերահսկման կանոնակարգված ու կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ կպատկերացնեն իրենց դերերը և պարտականությունները:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների հետ կապված:

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր պատվիրատուի առանձնահատկություններից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև պատվիրատուների գործոնների կառուցվածքը, ներառյալ այդ պատվիրատուների արդյունաբերության ճյուղերի ու երկրների դեֆոլտի ռիսկը, քանի որ այս գործոնները կարող են ազդեցություն ունենալ պարտքային ռիսկի վրա, հատկապես ներկայիս տնտեսական պայմաններում:

Ընկերությունը սահմանափակում է պարտքային ռիսկի իր ենթարկվածությունը՝ առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար սահմանելով առավելագույն վճարման ժամկետ մեկ ամիս բոլոր հաճախորդների համար:

Ընկերության ոչ մի հաճախորդ չունի արտաքին վարկային վարկանիշ: Բոլոր մնացորդները կորպորատիվ հաճախորդներ են և Ընկերությունը բոլոր հաճախորդների պարտքային ռիսկը ցածր է գնահատում: Կազմակերպության հաճախորդներից ոչ մեկի ռիսկը սկզբնական ճանաչման պահից նշանակալի չի աճել:

Ընկերությունը յուրաքանչյուր դիրքում բաշխում է վարկային ռիսկի աստիճանը՝ հիմնվելով այն տվյալների վրա, որոնք որոշվում են կորստի ռիսկը կանխատեսելիս (ներառյալ, բայց չսահմանափակվելով արտաքին վարկանիշներով, աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվություններով, կառավարչական հաշիվներով և դրամական հոսքերի կանխատեսումներով, ինչպես նաև հաճախորդների մասին հասանելի մամուլի տեղեկատվությամբ) և կիրառելով փորձագետների վրա հիմնված վարկային դատողություններ: Վարկային ռիսկը որոշվում է քանակական և որակական գործոններով, որոնք կարող են լինել մասնկացման ռիսկի ցուցիչներ և կապված են արտաքին կրեդիտ գնահատման «Moody's Investor's Services»-ի իրականացրած գնահատման հետ:

Ընկերությունը չի պահանջում գրավ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար:

22 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում

31.12.2024

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Միջին կշռված կորստի տոկոս</i>	<i>Համախառն հաշվեկշռային գումար</i>	<i>Արժեզրկումից կորստի գումարը</i>
Դեբիտորական պարտքեր և պայմանագրային ակտիվներ			
Ցածր ռիսկ	1,63%	640,895	(10,470)
		640,895	(10,470)

31.12.2023

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Միջին կշռված կորստի տոկոս</i>	<i>Համախառն հաշվեկշռային գումար</i>	<i>Արժեզրկումից կորստի գումարը</i>
Դեբիտորական պարտքեր և պայմանագրային ակտիվներ			
Ցածր ռիսկ	1,96%	527,136	(10,313)
		527,136	(10,313)

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 37,917 հազար ՀՀ դրամ գումարով բանկային հաշիվների մնացորդներ (2023թ.՝ 66,728 հազար ՀՀ դրամ), որոնք իրենցից ներկայացնում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափն այդ ակտիվների գծով:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների 100% պահվում է «Moody’s Investor Services» գործակալության կողմից տրված “Ba2” վարկանիշով բանկում:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների 66% պահվում է «Moody’s Investor Services» գործակալության կողմից տրված “B1” վարկանիշով բանկում, 33% պահվում է “Ba2” վարկանիշով բանկերում: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկի մնացած 1% պահվում է վարկանիշ չունեցող բանկերում, որոնք սակայն դասված են ընդհանուր ակտիվներով տասը խոշորագույն հայկական բանկերի շարքին և Ընկերությունը չի ակնկալում, որ բանկերը չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով արժեզրկումը չափվել է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա և արտացոլում է ռիսկին ենթարկվող գործիքների կարճ ժամկետները: Հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմերի արտաքին վարկանիշները ընկերությունն իր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների պարտքային ռիսկը գնահատում է ցածր:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության հեղինակությունը վտանգելու:

22 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ենթարկվածությունը իրացվելիության ռիսկին

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Աղյուսակներում ներկայացված են համախառն և չգեղչված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրերի ազդեցության:

Որպես կանոն, Ընկերությունը ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը ծածկելու համար՝ ներառյալ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

31 դեկտեմբեր 2024թ.

հազ. դրամ	Պայմանագրային		Ցպահանջ և մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	5 տարի և ավելի
	Հաշվեկշռային արժեք	դրամական հոսքեր					
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ							
Բաժնետոմսերով ապահովված բանկային վարկեր	14,771,335	20,314,977	625,093	1,900,772	4,512,840	9,077,198	4,199,074
Գրավով չապահովված բանկային վարկեր	1,476,828	3,682,596	-	262,628	-	-	3,419,968
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,994,244	2,994,244	2,994,244	-	-	-	-
	19,242,407	26,991,817	3,619,337	2,163,400	4,512,840	9,077,198	7,619,042

31 դեկտեմբեր 2023թ.

հազ. դրամ	Պայմանագրային		Ցպահանջ և մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	5 տարի և ավելի
	Հաշվեկշռային արժեք	դրամական հոսքեր					
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ							
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	13,717,345	13,717,345	-	2,082,160	-	11,635,185	-
Գրավով չապահովված բանկային վարկեր	1,635,140	4,266,633	-	312,670	-	-	3,953,963
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,998,558	2,998,558	2,998,558	-	-	-	-
	18,351,042	20,982,536	2,998,558	2,394,829	-	11,635,185	3,953,963

22 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խախտվել են գրավով ապահովված բանկային վարկերի պայմանագրի ֆինանսական սահմանափակումները (կովենանտները), ինչը իրավունք է տալիս բանկին պահանջել մայր գումարի և տոկոսների վաղաժամկետ մարում:

2023 թվականի դեկտեմբերի 20-ին «Միջազգային Էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) և Եվրասիական Չարգացման Բանկի (այսուհետ՝ Բանկ) միջև կնքվել է վարկային պայմանագիր:

Պայմանագրի շրջանակներում Բանկի կողմից Ընկերությանը տրամադրվել է վարկային գիծ 76 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով հետևյալ նպատակների համար՝

- ▶ Ընկերության HSBC Bank plc-ից ստացած վարկերի վերաֆինանսավորում՝ առավելագույնը 33 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով:
- ▶ Ընկերության 2024-2033 թվականների ներդրումային ծրագրի ֆինանսավորում՝ առավելագույնը 43 մլն ԱՄՆ դոլարի չափով:

2024 թվականի հունիսի 24-ին Ընկերությունը HSBC բանկ Չայաստանին պաշտոնական ծանուցում է ուղարկել 2024 թվականի հուլիսի 4-ին վարկերի վաղաժամ մարման վերաբերյալ:

Միաժամանակ, 2024 թվականի հունիսի 25-ին Ընկերությունը HSBC Bank plc-ից ստացած վարկերի մարման նպատակով վերոնշյալ վարկային պայմանագրի շրջանակներում Բանկին է ներկայացրել 1-ին տրանշի տրամադրման հայտը 32 403 903 ԱՄՆ դոլարի չափով:

2024 թվականի հուլիսին Բանկի տրամադրած 1-ին տրանշի միջոցների հաշվին Ընկերությունը վաղաժամ մարել է HSBC Bank plc-ից ստացած վարկերը ամբողջությամբ:

(iv) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը բաղկացած է երեք տեսակի ռիսկերից՝ ապրանքների գնի, տոկոսադրույքի և արտարժույթի փոխարժեքի ռիսկերից: Շուկայական ռիսկի ներգործությանը ենթարկված ֆինանսական գործիքները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, տրամադրված փոխառությունները, առևտրային դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը և ավանդները:

Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի: Շուկայական ռիսկը հիմնականում կապված է Ընկերության համար սահմանված սակագների հետ և ազդում է Էլեկտրաէներգիայի ձեռքբերման գնի և այն գնի վրա, որը կարող է սահմանվել օգտագործողների համար՝ սպառված Էլեկտրականության համար: Թեև Ընկերությունը կարող է ազդել որոշ սահմանված սակագների չափերի վրա, սակագների չափերը գտնվում են վերահսկողության սահմաններից դուրս, և քաղաքական գործոնները նույնպես դեր են խաղում վերջնական սակագների վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի տատանումների ռիսկն է արտարժույթների փոխարժեքի փոփոխության հետևանքով:

Ընկերությունը ենթակա է արտարժույթային ռիսկի՝ ֆունկցիոնալ արժույթի և վաճառքների, գնումների և վարկերի և փոխառությունների արժույթների անհամապատասխանության հետևանքով: Վերոհիշյալ գործարքները հիմնականում արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով:

Ստորև ներկայացված է Ընկերության ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

22 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Եվրոյով արտահայտված 2024թ.</i>	<i>Եվրոյով արտահայտված 2023թ.</i>
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	(1,476,828)	(12,009,384)
Համախառն ենթարկվածություն	(1,476,828)	(12,009,384)

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Դոլարով արտահայտված 2024թ.</i>	<i>Դոլարով արտահայտված 2023թ.</i>
Կրեդիտորական պարտք	(852,973)	(870,675)
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	(14,771,336)	(3,343,100)
Համախառն ենթարկվածություն	(15,624,309)	(4,213,775)

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

<i>ՀՀ դրամ</i>	<i>Միջին փոխարժեք 2024թ.</i>	<i>Միջին փոխարժեք 2023թ.</i>
1 Եվրո	431,33	424,5
1 ԱՄՆ դոլար	392,00	392,46

2գայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի հնարավոր աճը եվրոյի և դոլարի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնվում կանխատեսվող վաճառքի և գումարների ազդեցությունը:

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Եվրո Շահույթ կամ վնաս</i>
31 Դեկտեմբեր 2024թ. (10% փոփոխություն)	1,562,430
31 Դեկտեմբեր 2023թ. (10% փոփոխություն)	1,200,938

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի 10% նվազումը եվրոյի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

<i>հազ. դրամ</i>	<i>ԱՄՆ դոլար Շահույթ կամ վնաս</i>
31 Դեկտեմբեր 2024թ. (10% փոփոխություն)	147,683
31 Դեկտեմբեր 2023թ. (10% փոփոխություն)	421,377

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի 10% նվազումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

22 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի Ռիսկը

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում տրամադրված փոխառությունների և վարկերի վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք), կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք):

Ղեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե, որ տոկոսադրույքը՝ հաստատուն թե փոփոխուն, ավելի բարենպաստ կլինի Ընկերության համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը (առանց հարկերի) ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ

	Շահույթ կամ վնաս	
	100բկ աճ	100բկ նվազում
2024թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(61,526)	61,526
Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)	(61,526)	61,526
2023 թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(181,704)	181,704
Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)	(181,704)	181,704

23. Պայմանական դեպքեր

ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, Հայաստանում դեռևս չեն կիրառվում: Ընկերության հիմնական միջոցները ապահովագրված են ֆիզիկական վնասից և գողությունից մինչև 45,700 հազար ՀՀ դրամի չափով:

բ) Դատական վարույթներ

Ընկերությունը ընդգրկված չէ այնպիսի դատական վարույթներում, որոնք կարող են նշանակալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության ֆինանսական վիճակի վրա:

գ) Շրջակա վիջավայրի պահպանություն

Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է բազմաթիվ պետական օրենքներով և կանոնակարգերով, որոնք կարգավորում են օդը և ջուրն աղտոտող նյութերի արտանետումը, թափոնների արտանետումը, գործածումը և պահպանումը: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերությունը բավարարել է շրջակա միջավայրի պահպանության հետ կապված կառավարության պահանջները, այդ իսկ պատճառով Ընկերությունը պահուստ չի ձևավորել շրջակա միջավայրի պահպանության գծով հնարավոր պարտավորությունների համար, քանի որ ղեկավարությունը հնարավոր չի համարում նման պայմանական պարտավորությունների առաջացումը մոտ ապագայում: Այնուամենայնիվ, բնապահպանության հարցերը կարգավորող ՀՀ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է և այդ օրենսդրության և վերջինիս մեկնաբանությունների հնարավոր փոփոխությունները կարող են Եական փոփոխությունների հանգեցնել ապագայում:

23. Պայմանական դեպքեր (շարունակություն)

դ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է 3 տարի:

Այս հանգամանքները ՀՀ-ում կարող են առաջացնել այլ երկրների համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել ֆինանսական հաշվետվությունների տեսանկյունից, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

24. Կապակցված կողմեր

ա) Վերահսկողություն

Ընկերության մայր կազմակերպությունն է «Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն («ՀրազԶԷԿ») ԲԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունը «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն է, վերջնական հսկող անձը՝ պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունը չի հրապարակում ֆինանսական հաշվետվություններ:

բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է «Աշխատակազմի գծով ծախսեր» հոդվածում:

<i>հազ. դրամ</i>	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ		
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	171,278	168,839
	171,278	168,839

24. Կապակցված կողմեր (շարունակություն)

գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

<i>հազ. դրամ</i>	Գործարքների գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր	
	2024	2023	2024	2023
Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ և հիմնադրին կապակցված անձիք	521,654	376,187	(132,464)	(251,828)
Հասույթ				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ և հիմնադրին կապակցված անձիք	5,488,198	6,105,956	180,152	176,839
Հիմնադիր	1,408	-	1,691	-
Տրամադրված վարկեր և փոխառություններ				
Հիմնադիր	-	262,000	727,152	947,152